

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Sydkorea 2015–2016

I. SAMMANFATTNING

Sydkorea har ett ungt men väletablerat demokratiskt system där mänskliga rättigheter respekteras i stor utsträckning. Under de senaste åren har kränkningar av mänskliga rättigheter i landet fått ökad uppmärksamhet. Den nationella säkerhetslagen, enligt vilken det är förbjudet att sprida eller uttrycka idéer eller att tillhöra organisationer som kan betraktas som ett direkt och uttalat stöd för regimen i Nordkorea, används i allt större utsträckning för att begränsa yttrandefriheten. Lagen innebär också begränsningar av mötesfriheten. Användning av förtalslagstiftningen gentemot personer som är kritiska mot regeringen och presidenten har ökat under senare år.

Trots insatser från regeringens sida för att minska korruptionen i samhället fortsätter det rapporteras om mutor och påtryckningar på flera nivåer. Sedan september 2016 gäller en ny antikorruptionslag som bland annat avsevärt begränsar i vilken utsträckning offentliga tjänstemän, lärare och journalister får ta emot gåvor. Massamnestier förekommer, särskilt av fångar dömda för ekonomisk brottslighet eller korruption.

Dödsstraff finns på straffskalan och utdöms fortfarande, men ingen avrättning har genomförts sedan år 1997. Allmänheten har tillgång till ett fungerande rättssystem och domsluten verkställs som regel.

I Sydkorea gäller allmän obligatorisk militärtjänstgöring för män. Civila alternativ saknas och så kallade samvetsvägrare döms till fängelse. Många

som vägrat göra militärtjänstgöring utsätts för diskriminering och problem på arbetsmarknaden.

Det sydkoreanska samhället är präglat av patriarkala och könsstereotypa attityder. Våld i nära relationer har länge ansetts höra till den privata sfären, men på senare tid har insatser gjorts för att stävja våldet. Ogifta mödrar utsätts för diskriminering och socialt stigma. Lönegapet mellan män och kvinnor är stort och kvinnor är underrepresenterade i det politiska och offentliga livet.

Hbtq-personer diskrimineras. Samkönade äktenskap erkänns inte. Samtidigt finns en ökande medvetenhet hos allmänheten om hbtq-personers situation. För militärer är frivilliga sexuella handlingar mellan personer av samma kön straffbart med fängelse.

II. RÄTTSSSTATENS PRINCIPER

En princip för god samhällsstyrning

Konstitutionen föreskriver en uppdelning av den verkställande, den lagstiftande och den dömande makten och rättsväsendet är oberoende från regeringsmakten.

Domare till Högsta domstolen utses av presidenten. En domare i Högsta domstolen tjänstgör under sex år och domare i lägre domstolar under tio år. Alla utom Högsta domstolens ordförande kan bli utsedda på nytt. Konstitutionen slår fast att domare ska döma självständigt och de har ett särskilt anställningsskydd. Det pågår en ändring av behörighetskraven för att bli domare och fram till och med år 2026 kommer kraven successivt att skärpas.

Presidenten har den avgörande makten att bevilja amnesti och massamnestier för dömda i samband med nationella högtider förekommer. Personer dömda för ekonomiska brott eller korruption tillhör dem som ofta benådas.

År 2015 hade Sydkorea plats 37 av 168 i *Transparency International's* index för upplevd korruption 2015. Trots insatser från regeringens sida för att minska korruptionen i samhället fortsätter det rapporteras om mutor och påtryckningar på flera nivåer i landet. I mars 2015 infördes en ny tjänst i

form av en fristående generalinspektör, som har i uppdrag att granska oegentligheter bland personer som har en nära koppling till presidenten, exempelvis familjemedlemmar och högt uppsatta regeringstjänstemän. Sedan september 2016 gäller en ny antikorrptionslag som bland annat avsevärt begränsar i vilken utsträckning offentliga tjänstemän, lärare och journalister får ta emot gåvor.

Enskilda och organisationer kan vända sig till *National Human Rights Commission Korea* (NHRCK) för att lämna in klagomål om kränkningar av mänskliga rättigheter. Kommissionens rekommendationer och beslut är inte bindande. Varje år inkommer cirka 8 000 anmälningar om att mänskliga rättigheter har kränkts. Sedan kommissionen inrättades 2001 har den handlagt strax över 108 000 ärenden. Av dessa har cirka 3 300 föranlett rekommendationer från kommissionen.

Under 2017 väntas ett arbete inledas i parlamentet för att bland annat utöka grundlagsskyddet för mänskliga rättigheter och för att införa ny lagstiftning för att motverka diskriminering gentemot bland annat barn, kvinnor och personer med funktionsnedsättning.

III. DEMOKRATI

De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Sydkorea har ett ungt men väletablerat demokratiskt system. Presidenten väljs vart femte år och kan inte bli omvald. Val till parlamentet hålls vart fjärde år och i parlamentet som har 300 ledamöter finns fem större partier representerade. Partierna betecknas som antingen konservativa eller progressiva. Valen som ägt rum sedan 1988 har resulterat i såväl konservativa som progressiva presidenter och parlament.

Det senaste valet till parlamentet ägde rum 2016. Valdeltagandet var cirka 58 procent. Av parlamentets 300 platser innehas 51 av kvinnor och av de 19 medlemmarna i regeringen är två kvinnor. Det senaste presidentvalet ägde rum 2012. Valdeltagandet var drygt 75 procent. Park Geun-Hye som valdes till president var den första kvinnan att inneha ämbetet. Valen kan beskrivas som allmänna, fria och rättvisa.

Presidenten har långtgående befogenheter. Bland annat utser presidenten regeringen och har möjlighet att direkt styra förvaltningen. Frågan om att

minska den omfattande presidentmakten har blivit föremål för en ökad debatt under de senaste åren. I samband med att en riks rätt inleddes gentemot president Park i december 2016 med hänvisning till uppgifter om bland annat korruption, aktualiserades frågan att reformera konstitutionen på nytt. Ett parlamentariskt arbete med en ny konstitutionsreform ska inledas under början av 2017.

För att kunna bilda ett nationellt politiskt parti kräver lagen flera mindre lokala partier och ett förhållandevis högt minsta antal medlemmar. Ett parti måste betala en deposition för varje kandidat som ställer upp i val. Denna deposition betalas inte tillbaka om inte kandidaten i fråga får tillräckligt många röster. Ett partis finansiella styrka avgör därmed hur många kandidater som kan ställa upp.

Det civila samhällets utrymme

Det finns många civilsamhällesorganisationer i Sydkorea. Människorättsorganisationer kan utföra sitt arbete och publicera sina resultat utan föregående statlig inblandning. Kritik riktas regelbundet mot regeringen och demonstrationer är vanligt förekommande. Risken för repressalier från myndigheterna kan beskrivas som mycket låg. Under december 2016 väcktes dock åtal gentemot landets kulturminister med anledning av att en så kallad ”svart lista” upprättats över fler än 10 000 regimkritiska personer verksamma inom media och kultursektorn. Syftet med listan ska enligt åtalet ha varit att motverka finansiellt stöd till dessa personer.

Kritik har riktats mot Sydkorea beträffande alltför långtgående inskränkningar i yttrandefriheten genom tillämpningen av landets förtalslagstiftning samt den nationella säkerhetslagen som medger att aktiviteter som kan betraktas som ett direkt och uttalat stöd för regimen i Nordkorea ofta inte är tillåtna. Det är förbjudet tillhöra organisationer som stödjer Nordkorea.

IV. MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Lagstiftningen förbjuder tortyr, men den kriminaliserar inte fullt ut alla handlingar som internationellt sett omfattas av begreppet tortyr, särskilt gäller det psykisk tortyr. FN:s kommitté för mänskliga rättigheter har i en rapport i december 2015 pekat på förekomsten av överfyllda fängelser där

fysisk bestraffning rapporteras förekomma. Ett flertal inspektioner av häkten och fängelser genomförs årligen av tillsynsmyndigheter för att stävja och förebygga kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

Enligt lag kan den som dömts för sexövergrepp på barn under 19 år straffas med kemisk kastrering. Beslutet kan fattas av antingen domare eller justitiedepartementet.

Ett stort antal av de personer som är intagna på psykiatriska vårdinrättningar är intagna mot sin vilja. Lagen som reglerar tvångsomhändertagande har en bred tillämpning och medger intagning av personer som inte utgör allvarlig fara vare sig för sig själva eller för andra. Tillämpningen har kritiserats av bland annat FN:s kommitté för mänskliga rättigheter en rapport 2015 och lagen är föremål för debatt om hur den kan justeras för att överensstämma med internationell rätt. I september 2016 konstaterade Sydkoreas konstitutionsdomstol att den breda tillämpningen i vissa fall strider mot konstitutionen och att lagstiftningen därför behöver revideras.

Det förekommer våld och sexuella övergrepp inom landets militär som sysselsätter omkring 625 000 personer. Strax under 1 000 fall anmäls varje år men händelserna leder sällan till straff. Militären har under 2015 utbildat människorättsinstruktörer för att minska antalet övergrepp.

Människohandel förekommer, bland annat för arbete, men få människohandlare åtalas och döms på grund av den snäva lagstiftningen.

Dödsstraff

Dödsstraff finns på straffskalan och utdöms fortfarande i fall av mycket grova våldsbrott. Den senaste avrättningen skedde år 1997 och sedan år 2008 råder ett moratorium. I nuläget rapporteras över 60 personer vänta på avrättning. Flera förslag om att helt avskaffa dödsstraffet har lagts fram i parlamentet, men inget av dessa har fått tillräckligt stöd för att röstats igenom. En opinionsundersökning 2015 visade att 63 procent av de tillfrågade koreanerna var för att behålla dödsstraffet medan 27 procent var emot.

Rätten till frihet och personlig säkerhet

Sydkoreaner tillåts resa fritt både inrikes och utrikes, undantaget resor till Nordkorea, vilka kräver särskilt godkännande av myndigheterna. Det krävs också myndigheternas godkännande för att träffa nordkoreaner i tredje land.

Sydkoreansk lagstiftning förbjuder godtyckliga frihetsberövanden och de rättsliga krav som ställs vid frihetsberövanden är som regel högt ställda. De möjligheter den nationella säkerhetslagstiftningen ger att inskränka dessa rättigheter har dock kritiserats. Det förekommer att flyktingar från Nordkorea frihetsberövas under så lång tid som sex månader medan utredning pågår.

Rättssäkerhet

Allmänheten har tillgång till ett fungerande rättssystem och domsluten verkställs som regel utan problem. Domstolsförhandlingar i Sydkorea ska vara offentliga, även om rätten undantagsvis kan fatta beslut om begränsningar. Oskuldspresumtion tillämpas i brottmål. Lagen ger också den misstänkte rätten att utan dröjsmål och i detalj få anklagelserna mot sig beskrivna. Enligt lag har varje medborgare rätt att företräddas av advokat. Misstänkta personer kan hållas häktade i högst 20 dagar, och i undantagsfall 30 dagar, men därefter måste antingen personen släppas eller åtal väckas. Misstänkta personer får tid att förbereda sitt försvar och har rätt till juridiskt biträde.

För personer som inte har råd med ett juridiskt biträde tillhandahålls rättshjälp av den statligt finansierade organisationen *Korea Legal Aid Corporation*. Under vissa omständigheter kan möjligheterna till biträde vid förhör vara begränsade för frihetsberövade personer. Vilka omständigheter som kan begränsa rätten till biträde är inte klart definierat vilket kan leda till att någon felaktigt nekas biträde. Rättegång måste inledas inom sex månader efter det att någon frihetsberövas.

Straffbarhetsåldern i Sydkorea är 14 år. Efter fyllda 12 år finns möjlighet att besluta om förebyggande åtgärder genom till exempel omhändertagande och intagning på ungdomshem.

Nordkoreanska avhoppare som flyr till Sydkorea kan omhändertas av sydkoreanska myndigheter i upp till sex månader medan de förhörs och

utredning pågår. Under denna tid har de inte rätt till juridiskt biträde, även om så kallade ”*human rights protection officers*” finns att tillgå.

För militärer finns särskilda militärdomstolar och speciallagar. Exempelvis är frivilliga samkönade sexuella handlingar inom militären straffbart.

Strafffrihet

Massamnestier förekommer. Detta sker som regel någon gång per år i samband med nationella högtider och omfattar då ofta tusentals personer. Det faktum att det ofta är personer dömda för korruption eller andra ekonomiska brott som benådas har medfört en debatt om otillbörlig strafffrihet för högre tjänstemän inom både den privata och statliga sektorn.

Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive på internet

Konstitutionen garanterar yttrande- och pressfrihet. Medias bevakning av regeringen och presidenten är kritisk och ofta hård. Samtidigt möjliggör den nationella säkerhetslagen en relativt stor inskränkning av sådan aktivitet som kan uppfattas som stöd för Nordkorea. Det är förbjudet att sprida eller uttrycka idéer som stödjer Nordkorea. Det förekommer rapporter om att den nationella säkerhetslagen används för att fängsla och straffa personer som använder sig av sin yttrandefrihet för att uttrycka nordkoreanska sympatier och att det sker i allt större utsträckning.

FN:s kommitté för mänskliga rättigheter har i sin rapport i december 2015 uttryckt oro över den ökade användningen av förtalslagstiftning mot personer som kritiserar regeringen och presidenten. Förtal är en straffbar handling som kan leda till böter eller fängelse. Det har hänt att journalister som kritiserat regeringen blivit föremål för åtal eller hot om åtal för förtal. Sanningshalten i informationen har ingen betydelse för varken åtals- eller straffbarhet.

Sydkorea har det senaste året tappat i placering i Reportrar utan gränsers pressfrihetsindex och ligger år 2016 på plats 70 av 180 länder.

Sydkorea är ett av de mest uppkopplade länderna i världen och har en hög grad av bredbands- och mobiltelefonanvändning. Det finns restriktioner av åsikts- och informationsutbytet på internet. *The Korea Communications Standards Commission* (KCSC) övervakar nätet och blockerar och raderar tiotusentals webbplatser årligen. Hemsidor som uppmuntrar till våld eller

hasardspel, visar sexuellt explicit innehåll, främjar illegal handel med medicin och medicinsk utrustning eller bryter mot immaterialrätt, annan lag eller föreskrift är föremål för blockering eller tas bort.

Det finns uppgifter om internetanvändare som har uppmanats eller beordrats av myndigheter att radera inlägg med hänvisning till att det hotar den nationella säkerheten. KCSC övervakar sociala medier och varnar användare som publicerat inlägg vilka anses skadliga eller felaktiga.

Mötes- och föreningsfrihet

Konstitutionen garanterar mötes- och föreningsfrihet och dessa friheter respekteras i allmänhet av myndigheterna. Det förekommer dock begränsningar av rättigheterna i annan lagstiftning. Framförallt ger den nationella säkerhetslagen möjlighet till inskränkningar.

Demonstrationer ska anmälas till polisen på förhand. Polisen tillåter demonstrationer regelmässigt, även om det finns rapporter om att polisen blockerat gator och utövat övervåld vid demonstrationer. Spontana demonstrationer är olagliga. FN:s specialrapportör för mötes- och föreningsfrihet rapporterade 15 juni 2016 om att myndigheterna i efterhand vidtagit rättsliga åtgärder mot deltagare i fredliga demonstrationer. Ett exempel är att organisatörer av demonstrationer kan hållas skadeståndsrättsligt ansvariga för skador orsakade genom andras olagliga agerande.

I december år 2014 upplöste konstitutionsdomstolen ett politiskt parti med hänvisning till den nationella säkerhetslagen och att partiets stadga innehöll formuleringar som låg nära Nordkoreas statsideologi. Följden av upplösningen blev att partiets fem ledamöter förlorade sina platser i parlamentet och att partiet inte fick fortsätta sin verksamhet.

För flera yrkeskategorier begränsas rätten till facklig aktivitet, till exempel för offentliganställda tjänstemän, poliser och lärare. Avskedade arbetstagare är enligt lag förbjudna att vara medlemmar i facket. Det sydkoreanska lärarfacket *Korean Teachers and Education Workers Union* har på grund av detta förlorat sin status som fackförening eftersom avskedade lärare inte utesluts. Alla föreningar erkänns inte som fackföreningar. Exempelvis gäller inte avtal som ingås av föreningar för egenföretagare eller arbetare som inte är direkt anställda som bindande kollektivavtal.

Migrantarbetare har sedan juni år 2015 samma rätt att bilda och vara medlemmar i en fackförening som sydkoreanska arbetare.

Religions- och övertygelsefrihet

Enligt konstitutionen ska stat och religion ska vara åtskilda. Konstitutionen föreskriver också religionsfrihet, vilket respekteras i stor utsträckning. De största religiösa grupperna är buddhister och kristna. En stor del av befolkningen uppger sig inte tillhöra någon religion alls.

Religiösa skäl är inte giltiga för män att vägra göra den tvååriga obligatoriska militärtjänstgöringen och möjlighet att istället göra civil tjänstgöring saknas. Majoriteten av de som döms för militärvägran hänvisar till sin religion. Många av dessa tillhör Jehovas vittnen. Att dömas för militärvägran medför ofta svåra konsekvenser för resten av livet. Många arbetsgivare, både offentliga och privata, diskriminerar personer som har dömts för militärvägran och det är svårt för dessa personer att göra karriär. Det sociala stigma är utbrett och flera samvetsvägrare uppger att de utpekas som förrädare. Det har förekommit att lägre domstolar erkänt samvetsvägrare och frikänt dem från anklagelserna om brott. Prövning av frågan om samvetsvägran pågår i konstitutionsdomstolen.

V. EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete, rättvisa arbetsvillkor och relaterade frågor

Sydkorea har ratificerat fyra av ILO:s åtta kärnkonventioner. Landet har inte ratificerat konventionerna som avser förbud mot tvångsarbete respektive föreningsfrihet och förhandlingsrätt. Konstitutionen förbjuder diskriminering i arbetslivet som grundar sig i etnicitet, kön, sexuell läggning och social status.

Arbetslösheten är 3,6 procent. Ungefär en tredjedel av Sydkoreas arbetsstyrka tillhör den ”icke-reguljära arbetskraften”, det vill säga personer med tillfälliga anställningar. Dessa har enligt en OECD-rapport från år 2016 i genomsnitt drygt 35 procent lägre lön och sämre sociala förmåner än fast anställda på samma arbetsplats. De saknar oftast statlig sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring och kan bli uppsagda när som helst. Det är vanligare att unga, äldre, kvinnor och lågutbildade ingår i den ”icke-reguljära arbetskraften”. Koreaner arbetar i genomsnitt 2 113 timmar per år vilket kan jämföras med genomsnittet i OECD-länderna på 1 766 timmar per år.

Diskriminering på grund av kön är förbjudet. Bland annat riskerar arbetsgivare upp till fem års fängelse och omfattande skadestånd om en anställd avskedas efter att ha blivit gravid. I praktiken sker dock diskriminering i omfattande utsträckning. I genomsnitt förvärvsarbetar kvinnor och män i lika hög grad fram till 30 års ålder, därefter sjunker andelen kvinnor på arbetsmarknaden. I samband med giftermål och barnafödande är det vanligt att kvinnor slutar förvärvsarbete. Enligt OECD:s statistik från år 2015 var sysselsättningsgraden för kvinnor i åldern 35-39 år cirka 54 procent. Lönegapet mellan kvinnor och män var nästan 37 procent år 2014, vilket innebär att Sydkorea har den största löneskillnaden mellan könen av alla OECD-länder.

Barnarbete förekommer i princip inte i Sydkorea. Barn mellan 15 och 18 år måste ha tillstånd från sina föräldrar eller vårdnadshavare för att få arbeta.

Fackanslutningsgraden är 10 procent. Möjligheterna till strejk kan beskrivas som begränsade. Strejker betraktas som olagliga om de berör villkor eller frågor som inte uttryckligen handlar om lön, arbetsvillkor och arbetstid. Arbetsmarknadsministern har befogenhet att omedelbart stoppa all strejkverksamhet och tvinga fackföreningar att delta i medling. Leder inte medlingen till en överenskommelse ska parterna mötas i ett skiljedomsförfarande vars utgång är bindande. Det förekommer att de strejkande avskedas av arbetsgivarna.

Människohandel förekommer. Enligt bland annat FN:s kommitté för mänskliga rättigheter och *Amnesty International* utnyttjas ett betydande antal utländska arbetare inom framförallt jordbrukssektorn. Många gånger tvingas migrantarbetare arbeta längre pass och till lägre lön än vad som överenskommits, under hot om våld och uppsägning. Migrantarbetare kan enligt lag endast byta arbetsgivare med tillstånd från sin aktuella arbetsgivare eller om särskilt mycket begränsade omständigheter föreligger.

Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Sydkorea har väl utvecklade system för hälsovård och social välfärd. Grunden i systemet är en obligatorisk sjukförsäkring som betalas till lika delar av arbetsgivare och arbetstagare. Försäkringen ger ett grundläggande skydd men täcker oftast inte dyrare behandlingar för exempelvis cancer, varför många också tecknar privata försäkringar. Systemet innebär att oförsäkrade utan anställning som saknar egna tillgångar, behöver vända sig till

sin familj, släkt eller vänner för att kunna få tillgång till dyrare vård. Om inte vården betalas uteblir behandlingarna.

Sydkorea har en hög andel självmord. För unga mellan 9 och 24 år är självmord den vanligaste dödsorsaken och för kvinnor är det den näst vanligaste dödsorsaken. Det är också vanligt förekommande bland äldre och personer inom det militära. En debatt om orsakerna pågår och regeringen har bland annat öppnat stödcenter med syftet att minska antalet självmord.

Luftföroreningarna i Sydkorea är mycket allvarliga. Enligt *Yales Environmental Performance Index* 2016 hamnar luftkvaliteten i Sydkorea på plats 173 av 180 undersökta länder. Fler än 20 000 personer beräknas avlida varje år till följd av luftföroreningar.

Abort är förbjudet, men det finns undantag. Exempelvis tillåts abort om kvinnans liv är i fara eller om någon av föräldrarna lider av en smittsam eller funktionsnedsättande sjukdom. Abortförbudet upprätthålls dock inte strikt. Den nationella läroplanen innebär en skyldighet för skolor att inkludera sexualundervisning i utbildningen. Riktlinjerna behandlar inte hbtq-frågor. Från regeringens sida motiveras detta med att frågorna betraktas som alltför kontroversiella för att inkluderas i undervisning för underåriga.

Medellivslängden i Sydkorea är 85,5 år för kvinnor och nästan 79 år för män. Barnadödligheten är nästan 3 per 1 000 levande födda under det första levnadsåret. Mödradödligheten är 11 per 100 000 levande födda.

Rätten till utbildning

Utbildning är ett av de mest prioriterade utgiftsområdena i Sydkorea. Den obligatoriska skolgången är avgiftsfri och nästan samtliga barn, omkring 98 procent, går i skolan vid sex års ålder. Läromedel är gratis men skollunch ingår inte. Många barn och unga kompletterar den obligatoriska undervisningen med privat extraundervisning för att kunna hävda sig i den hårda konkurrensen inom det koreanska skolsystemet. Antagningsproven till universiteten spelar stor roll och många studerar intensivt inför dessa för att komma in på de bästa universiteten. De starka kraven att studera vidare har lett till ökad psykisk ohälsa bland unga.

De fyraåriga universitetsutbildningarna är mestadels privata och finansieras av skolavgifter. Omkring 75 procent av de som går ut gymnasiet fortsätter

med någon form av högskolestudier. Av dessa är strax under hälften kvinnor. Studenter som saknar egna medel erbjuds som regel bidrag eller studielån.

Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

De allmänna levnadsförhållandena har utvecklats positivt sedan 1980-talet och är goda. Landet ligger på plats 17 i UNDP:s index för mänsklig utveckling. Samtidigt förekommer skillnader i levnadsstandard. Fattigdomen bland äldre är betydande och mer än 50 procent av befolkningen över 65 år anses leva under den nationella fattigdomsgränsen. Enligt *Bank of Korea* uppgår inkomsterna på landsbygden till omkring 60 procent av de i städerna.

VI. RÄTTEN ATT INTE UTSÄTTAS FÖR DISKRIMINERING

Kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter

Konstitutionen förbjuder diskriminering av kvinnor, som formellt sett har samma rättigheter som män. Samhället är präglad av patriarkala attityder vilket lett till stereotypa könsroller där kvinnan traditionellt blivit ansvarig för hushållet, ekonomin samt vård av barn och äldre.

Våld i nära relationer har länge ansetts höra till den privata sfären, men på senare tid har insatser gjorts för att stävja våldet. Polisen anses numera i allmänhet reagera snabbt och 2015 greps mer än dubbelt så många misstänkta för misshandel av en närstående som året innan. Andelen fall som leder till åtal är dock fortfarande liten, mindre än 20 procent. Under 2015 anmäldes 227 727 fall av misshandel men mörkertalet kan antas vara mycket stort.

Högsta domstolen slog år 2013 fast att våldtäkt inom äktenskapet är olagligt. Den som utövat våld mot en anhörig kan slippa åtal om vederbörande istället går med på att få utbildning eller rådgivning. Det finns uppgifter om att åtal lagts ned efter att förövaren och offret nått en ekonomisk överenskommelse och offret därmed dragit tillbaka anklagelserna. Myndigheterna har startat stödcentra för kvinnor som utsatts för sexuellt våld. Dessa finns på flera platser i landet och erbjuder medicinsk hjälp, rådgivning och juridiskt stöd.

Kvinnor utgör en minoritet i landets politiska och offentliga liv. Av parlamentets ledamöter är cirka 16 procent kvinnor. Andelen kvinnor inom

statliga myndigheter har stigit stadigt de senaste åren och närmar sig hälften. Andelen kvinnliga domare har också ökat. Kvinnor arbetar deltid i högre grad än män och det är inte ovanligt att de slutar förvärvsarbete efter att ha fött barn.

Barnets rättigheter

Barn som har minst en koreansk förälder erhåller medborgarskap i landet. Utlänningar som får barn i Korea förväntas registrera barnets födsel vid sin egen ambassad, vilket ofta är omöjligt för asylsökande och flyktingar.

Barnmisshandel är straffbart enligt lag. Myndigheterna driver flera anläggningar för att behandla och skydda barn som misshandlats, och en 24-timmars jourtelefon finns för barn som drabbas.

Alla barn har rätt till avgiftsfri grundskoleutbildning av god kvalitet. Inom skolan råder hård konkurrens och många barn har extra undervisning utanför ordinarie skoltid. Detta leder ofta till oproportionerlig stress vilket påverkar både den fysiska och psykiska hälsan hos många barn.

Samtyckesåldern för sex är 13 år. Att förleda eller pressa någon under 19 år att ha samlag är straffbart enligt lag. Våldtäkt och sexuella övergrepp gentemot barn är straffbart och kan medföra livstids fängelse. Barnpornografi är förbjudet och kan medföra upp till sju års fängelse. Ytterligare möjliga påföljder är elektronisk övervakning, offentliggörande av gärningsmannens namn samt kemisk kastrering.

Barnarbete förekommer i princip inte i Sydkorea. Barn mellan 15 och 18 år måste ha tillstånd från sina föräldrar eller vårdnadshavare för att få arbeta. Åldersgränsen för att göra militärtjänst är 18 år.

Det utbredda sociala stigma som omgärdar ogifta mödrar leder många gånger till bortadoption av barnet. Bristande sexualundervisning leder till en hög andel oplanerade graviditeter bland unga.

Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

I Sydkorea bor strax över en och en halv miljon personer med utländsk bakgrund, inklusive icke-registrerade migranter. Sydkoreas befolkning, som uppgår till strax över 50 miljoner, är i hög utsträckning etniskt homogen.

Antalet dokumenterade fall av diskriminering mot etniska grupper är få. Samtidigt finns en växande medvetenhet om diskriminering som ett ouppmärksammat problem, vilket har medfört att den sydkoreanska regeringen i ökande utsträckning genomför informationskampanjer om kulturell mångfald samt på olika sätt verkar för att underlätta för personer som invandrat till Sydkorea.

Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Lagstiftningen innehåller inget allmänt förbud mot diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Generellt sett är hbtq-personer utsatta för diskriminering. Många håller sin läggning dold också för sin närmaste familj. Samkönade äktenskap erkänns inte. Det förekommer både våld och hatpropaganda mot hbtq-personer. De senaste riktlinjerna för sexualundervisning i skolan innehåller ingen information om hbtq.

Inom militären är sexuella handlingar mellan män straffbart med upp till två års fängelse. Detta gäller också för militär personal på permission. Statliga byggnader har upplåtits för seminarier om så kallad ”omvändningsterapi” vars syfte är att omvända homosexuella till heterosexuella.

På senare tid har allmänhetens förståelse för hbtq-personers situation ökat vilket märks inte minst genom det växande deltagandet i den årliga Pride-paraden. I sydkoreansk rättspraxis tillåts juridiskt könskorrigering.

Flyktingars och migranternas rättigheter

Sydkorea har ett separat regelverk för nordkoreanska avhoppare. Dessa ses inte som flyktingar utan betraktas som landsmän och behandlas därför annorlunda än flyktingar från andra länder. Nordkoreanska avhoppare som flyr till Sydkorea är garanterade sydkoreanskt medborgarskap. Inte sällan utsätts nordkoreaner för diskriminering och integrering har visat sig vara svårt. Inte minst gäller dessa problem för barn och unga som i större utsträckning uppvisar svårigheter att anpassa sig det nya samhället.

Flyktingar som inte kommer från Nordkorea har möjlighet att söka asyl men Sydkorea avslår mycket ofta dessa ansökningar. Under 2016 ansökte 7 542 flyktingar om asyl, vilket medgavs för 98 av dessa, en majoritet från Nepal. Det finns ingen lagstadgad gräns för hur länge en flykting kan hållas i förvar. UNHCR, som har ett kontor i Sydkorea, har riktat kritik mot landet bland

annat för att landets flyktingpolitik baseras på en alltför snäv tolkning av internationella fördrag.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Lagen förbjuder diskriminering av personer med funktionsnedsättning. Regeringen har antagit program för att underlätta framkomlighet, anställning, information och kommunikation för personer med funktionsnedsättning. Diskriminering är dock fortfarande vanligt förekommande.

Barn och unga med funktionsnedsättning har rätt till särskild utbildning. Alla skolor måste tillhandahålla utrustning och hjälpmedel så att också barn med funktionsnedsättning kan delta i undervisningen. Företag med mer än 300 anställda har skyldighet att anställa personer med funktionsnedsättning eller betala en avgift. Majoriteten väljer att betala avgiften.

Enligt lag kan personer med mentala funktionsnedsättningar under vissa förutsättningar tvångsinläggas på sjukhus.

Ratifikationsläget avseende centrala konventioner om mänskliga rättigheter

Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)* ratificerades år 1990. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 1990 men det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet har inte ratificerats.

Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)* ratificerades år 1990. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt har inte ratificerats.

Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, *International Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (ICERD)* ratificerades år 1978.

Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)* ratificerades år 1984. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 2006.

Konventionen mot tortyr, *Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)* ratificerades år 1995. Det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr har inte ratificerats.

Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child (CRC)* ratificerades år 1991. Det tillhörande protokollet om barns indragning i väpnade konflikter och det tillhörande protokollet om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi ratificerades år 2004.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)* ratificerades år 2008.

Konventionen mot påtvingade försvinnanden, *International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearances (ICED)* har inte ratificerats.

Flyktingkonventionen, *Convention Relating to the Status of Refugees (Refugee Convention)* och det tillhörande protokollet ratificerades år 1992.

Romstadgan för internationella brottmålsdomstolen, *Rome statute of the International Criminal Court (ICC)* ratificerades år 2002.

Exempel på svenska och internationella insatser inom mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

Ambassaden har under året genomfört insatser för att främja mänskliga rättigheter i Sydkorea. Områden som lyfts fram är bland annat pressfrihet, jämställdhet och kvinnors rättigheter samt hbtq-personers rättigheter. Ett kontinuerligt arbete pågår tillsammans med EU-delegationen och andra EU-ambassader för att ytterligare uppmärksamma den koreanska regeringen på områden där kritik förekommer om att de mänskliga rättigheterna inte respekteras.